

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

Werbőczy-Széchenyi.

A varázslatosan szép magyar őszi napok két nagy magyar lélek büszke emlékezetét idézik a súlyos viszonyok ólom terhe alatt vívódó magyar lelkek elé. Két magyar lélekét, akik bár különböző időkben és különböző utakon, azonban mindketten Istenadta nagy tehetségük által történelmi küldetésük maradéktalan betöltésével is messze a magyar horizont felé emelkedtek.

Az egyik nagy lélek ennek a jogásznemzetnek e vonatkozásban különlegesen értékes hajtása, a legnagyobb magyar jogász *Werbőczy István*, aki négyszáz évvel ezelőtt halálozott el. A másik a magyar kultúrát, a magyar gazdasági életet korszakos alkotásokkal nyugateurópai szintre helyező „legnagyobb magyar” *Széchenyi István*, akinek most érkezünk el születése 150-ik évfordulójához.

Ezek az igénytelen sorok távolról sem akarják a két ragyogó magyar tehetségnek komoly méltatását adni. Ezt elvégezték és elvégzik az arra hivatottak. Szerény tollunkkal csupán az emlékezésnek egy-egy reflektor villanását óhajtottuk odairányítani ennek a két magyar szellemóriásnak történelmi alakja felé. S ezeknek a reflektor villanásoknak fényénél reámutatni óhajtottunk arra a megnyugtató tudatra, hogy az a nemzet, amely egy Werbőczyt, egy Széchenyit mondhat magáénak — s hány kimagaslóan nagy tehetséget, hány lángelmét tud még felmutatni a magyar történelem — nem veszhet el bármi sors alatt, de méltó az önálló nemzeti, méltó az örök magyar életre.

Werbőczy—Széchenyi.

vitéz Barcza Ferenc dr.: Jóhiszeműség a kötelmi jogban.

A szombathelyi kamara közgyűlése.

Közlemények.

Kinevezések.

Áthelyezés.

Kitüntetések.

Halálozás.

A nyugdíjintézet rendkívüli közgyűlése.

A budapesti kamara társasvacsorái.

Az egy helyen működő több erdélyi közjegyzők illetékessége hagyatéki ügyekben.

Egyes illetékek újabb szabályozása.

Névalírás hitelesítés katonai hatóság által.

Jegyzői magánmunkálatok galériája.

Allásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeleték.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Dr. Sárffy Andor: Telekkönyvi Rendtartás.

Magyar Jogi Szemle.

Gazdasági Jog.

Deutsche Notar-Zeitschrift.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Közjegyzői rendtartás, örök. eljárás, közj. költségek.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek.

K. E.

Jóhiszeműség a kötelmi jogban.

A jogszerzésre irányuló ügyleteknél fő érvényességi kellék a szerző fél jóhiszeműsége, ennek hiányában a szerző felet rosszhiszeműnek kell tekinteni. A rosszhiszeműen kötött jogügylet a jogaiban sértett harmadikkal szemben hatálytalan.

Tehát az ügyletkötés érvényességének egyik fő kelléke a szerző fél jóhiszeműsége.

Mi a jóhiszeműség?

A jóhiszeműség — szerintem — egy a kellő gondossággal kifejtett tényállás megállapítás szülte subjectiv tudat.

Ha szerződő fél a kellő gondossággal felfedte a szándékolt ügylet összes körülményeit és ennek következtében az a meggyőződés alakult ki lelkében, hogy a jogügyletet érvényesen megkötheti, mert szerzett jogot nem sért, a jóhiszeműség nem vitatható. Nem vitatható még abban az esetben sem, ha történetesen a tényállást akár ő, akár részére más tévesen állapította meg, vagy téves jogi következtetést vont le a tényállásból. Mivel pedig jelen tanulmányom a jóhiszeműség kérdése körül forog, lássuk a kérdést bővebben és az élet nyújtotta egyik változatban.

A kiskorúságában ingatlanát, — mondjuk Nagy János, — eladta (harmadáron), hosszú évekig községi bírói tisztet viselt s az eladóval állandóan egy községben lakó elsőfokú nagybátyjának. A vételről a községi jegyző ideiglenes szerződést készített és ebben a szerződésben az eladó nagykorúként szerepelt, mert — a jegyző vallomása szerint, — eladó magát nagykorúnak jelezte. Eladó a vételár utolsó részletét, — 2—3 év múlva, — nagykoruvá válta után vette fel. Nagy János nagykorúságában megmutatta az ugyancsak rokon második vevőnek, az első vevővel kötött szerződést, aki a szerződés elolvasása után azt mondta, hogy a szerződés nem érvényes, mert a kiskorúságban kötött szerződést a gyámhatóságnak jóvá kellett volna hagyni. Erre a felvilágosításra Nagy János az első vevőnek a végleges szerződés kiadását megtagadta, a felvett vételárat, eredménytelen visszakinálás után, bírói letétbe helyezte. Az első vevő bekebelezésre alkalmas okirat kiadása iránt az eladó ellen pert indított. Ennek a pernek folyamata alatt Nagy János a második vevővel elment egymásután három ügyvédhez s a mind a három ügyvéd a tényállás megismerése után, egybehangzóan azt a jogi véleményt adták, hogy az első vevővel kötött szerződés semmis s amennyiben a második vevő meg akarja venni az ingatlan, nyugodtan szerződhet. Erre a második vevő megvette az ingatlan s midőn tulajdonjogát a telekkönyvbe bekebelezték s ez a bekebelezés jogerőssé vált, a vételárat kifizette. Ez a vételár háromszor akkora volt, mint az első vevő által adott vételár.

Az eladó ellen az első vevő által bekebelezésre alkalmas okirat kiadása iránti perben, úgy az elsőfokú, mint fellebbezés folytán nyilvános előadásban, a másodfokú bíróság helybenhagyó ítéletében a keresetnek helyt adott s kötelezték alperest a kereseti kérelem teljesítésére, illetve a tulajdonjognak az első vevő javára leendő telekkönyvi bekebelezésének tülésére

azzal az indokolással, hogy a vételár utolsó részletének nagykorúságban történt felvételével a kiskorúságban kötött s gyámhatósági jóváhagyást nélkülöző jogügyletet, konkludens ténnyel az eladó megerősítette.

A fenti per befejezése után a pernyertes első vevő, most már a telekkönyvi tulajdonos második vevő ellen indított pert. A bíróság úgy az első, mint második fokon is, a már telekkönyvi tulajdonos második vevőt annak tülésére kötelezte, hogy a kérdéses ingatlanra az első vevő tulajdonjoga kebeleztessék be, mivel a második vevő rosszhiszeműnek tekintendő, mert nem csak tudta, hogy az eladó ugyanezt az ingatlant már előzőleg eladta, de erről szóló szerződést látta és olvasta. Mindkét fokon elutasította a bíróság a telekkönyvi tulajdonos alperesnek azt az indítványát, hogy a három ügyvéd annak igazolására hallgattassék ki tanuként, hogy az ők jogi véleményükre vette meg az ingatlant.

Egy egyszerű falusi földművesnek, aki jogi tudás szempontjából laikusnak nevezhető, az a gondossága, hogy három hivatott jogtudó ember véleményét kérte ki arra, hogy az a tudomása helyes-e, miszerint kiskorú által kötött szerződés gyámhatósági jóváhagyás nélkül érvényes-e, vagy sem, nem volna elég ahhoz, hogy a rosszhiszeműnek tekintendő fél jóhiszeművé váljék? Még kétségtelenül rosszhiszeműnek tekinthető ember is jóhiszeművé válhatik, ha oly tények kerülnek elébe, mely tények akarat-elhatározására, annak megváltoztatására döntő erővel birhatnak. A kellő gondosságot pedig kifejtette a második vevő, midőn három ügyvéd véleményét kikérte, sőt a kellő gondosság határán túl ment eljárásában.

A negyedik bekezdésben meghatároztam, hogy a jóhiszeműség egy a kellő gondossággal kifejtett tényállás megállapítás szülte subjectiv tudat. Egy lelki állapot, melybe a személy bizonyos összetevő s elemző lelkiműködés után kerül.

Nem elég csak magukat a tényeket nézni és osztályozni annak eldöntésénél, melyik az erősebb és szerintünk melyik az ügydöntő s csak az ügydöntőnek előzetesen osztályozott bizonyítékot engedem magam elé, hanem vizsgálni kell azt is, hogy a kérdéses alanyt ezek a tények, mily elhatározásra sarkalhatták. Jóhiszeműség keletkezhet téves következtetés és a tények téves megítélése folytán is. Mindenkor a személyt is vizsgálat alá kell venni, akiben a jó, vagy rosszhiszeműség kiváltotta azt az elhatározást, hogy valamit tegyen, vagy ne tegyen. Azzal, hogy három ügyvédet is végig járt a második vevő, a kellő gondossággal kifejtett ténykedése mellett, erkölcsi és jogi szempontból is megteremtette azt a lelkiállapotot, melyet jóhiszeműségnek is nevezhetünk és tekinthetünk. Semmi kétely sem maradhatott fenn a bíró lelkében aziránt, hogy a második vevő abban a hiszembe kerülhetett, hogy a jogügyletet érvényesen megkötheti.

Ha az én subjectiv tudatom szülte elhatározás, — kellő gondosság kifejtése után, — a szerződés megkötését eredményezi, ennek alapja és döntő tényezője nem a rossz, de a jóhiszeműség volt. Csak nem akarhatok józan ésszel magamnak bajt és kárt? Mint jóhiszemű telekkönyvi tulajdonos jogvédelemre is számíthatok, mert ezt a jogszabályok előírják.

Hogy a kellő gondosság meg van-e és mikor van meg, bírói mérlegelés tárgya, de hogy e tekintetben többet a bíróságnak sem lehet követelni, mint amennyit az erkölcsi alapokon nyugvó ember alanyi igazságérzete megkövetel, — szerintem — vitán felül áll.

A második vevő túlzott óvatosságát, mert három ügyvéd felkeresése túlzott óvatosság, rosszhiszeműségnek itélni nagy pszichológiai és jogi tévedés.

* * *

Bár a fenti per nem tárgya elmélkedésemnek, mégis megemlítem, hogy a három ügyvéd jogi véleményét egybehangzóan a magánjogi törvénykönyv törvényjavaslatának 35. szakaszában is olvasható ama jogszabályra alapították, hogy olyan szerződés, melyet cselekvőképtelen személy maga kötött semmis. A Kúria P. III. 2725/1939. számú ítéletében is olvasható: szigorúan alkalmazott jogszabály, hogy az ügylet semmiségét nem szünteti meg a félnek utólagos elismerése, vagy a teljesítés elfogadása sem. A gyám és gyámhatóság nélkül kiskorúságban kötött szerződést, mert az semmisnek tekintendő, nagykorúságban a feleknek újból meg kellett volna kötni és pedig a 4420/1918. I. M. rendeletben foglalt szabály szerint írásban, tehát a konkludens ténnyel stipuláló joghatást elérni ingatlanforgalomban ingatlan elidegenítéssel a jelen esetben nem lehet.

vitéz Barcza Ferenc dr.
fehérgyarmati kir. közjegyző.

A szombathelyi kamara közgyűlése.

A szombathelyi közjegyzői kamara szeptember 8-án tartotta meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen *Pottyondy Béla dr. kir. kormányfőtanácsos elnökölt.* A kamara tagjai közül jelen voltak: Balogh János dr., Belcsák Sándor dr., Csákay Albert dr., Gaszner Gyula dr., Hanny Tódor dr., Kiss Aurél dr., König Sándor dr., Kukorelly György dr., Magyary Ferenc dr., Nagy Béla dr., Östör Lajos dr., ifj. Paár Lajos dr., Pigler István dr., Priegl László dr., Pulay József dr., Puchlin Kázmér dr., Róth Aurél dr., Samassa János dr., Szily Kálmán dr., Takács Jenő dr., Tamásfalvi-Thury Géza dr., Telman Sándor dr., vitéz Uray László dr., Weidlich Lajos dr. kir. közjegyzők, Cseley János dr., Cseresnyés László dr., Buday Ferenc dr. helyettesek és Széll György alsólendvai megbízott közjegyző.

A Magyar hiszekegy elmondása után *Pottyondy Béla dr. elnök* a történelmi eseményekről megemlékezve örömeinek adott kifejezést Magyarország területének újabb gyarapodása fölött, ami magával hozta a kamarától elszakított közjegyzőségek egy részének visszatérését is. Megköszönte ezután a kamara tagjainak, hogy a most lezárt kamarai évvel immár 21 éven keresztül tisztelték meg bizalmukkal a kamara elnöki tisztségének reáruházásával. Az elnöki megnyitó után a közgyűlés lelkes ünneplésben részesítette *Pottyondy Béla dr. elnököt.*

Ezután *Buday Ferenc dr. kir. közjegyzőhelyettes* olvasta fel a kamara évi jelentését, amelyet ifj. *Paár Lajos dr.* kamarai titkár állított össze.

A jelentés bevezető szavaiban röviden érinti az elmúlt év világeseményeit, amelyek következtében Magyarország is hadiállapotba került. A sikeresen befejezett szerb hadjárat következtében a szombathelyi kamarától

két évtizeden át elszakított közjegyzői kerületek ismét visszakerültek a kamarához. Kegyeletes és megilletődött szavakkal emlékezik meg a jelentés *Teleky Pál gróf és Csáky István gróf* tragikus hirtelenséggel bekövetkezett haláláról.

A jelentés a továbbiakban a jogi élet eseményeivel foglalkozik. A háborús viszonyokból adódó szükséghelyzet, amint azt már az első világháború során is tapasztaltuk, — mondja a jelentés, — megint a rendeleti úton életbelépő jogszabályalkotást hozta magával. A legsürgősebb törvényalkotások nem maradtak ugyan el, de messzemenő felhatalmazások adásával tág teret engednek a jogi élet legkülönbözőbb területére kiterjedő rendeletek hozatalának. Bármennyire elkerülhetetlennek kell elismernünk az ily módon életbeléptetett gyors intézkedéseket, mégis úgy hisszük, a rendeleti jogalkotások tömegét, főképp a magánjogba mélyen bevágó intézkedésekkel senki sem tekintheti állandó jogforrásnak már csak azért sem, mert az egyre szaporodó és áttekinthetlenségig módosított rendeletek jogbizonytalanságra fognak vezetni a háborús viszonyokkal össze nem függő életkörülmények területén is.

Az év folyamán alkotott törvények és rendeletek ismertetésével a jelentés nem foglalkozik, mert, mint megokolásul hangoztatja, nyilvántartásukkal és rendszeres megvitatásukkal mindenkor kimerítően és dicséretes szakszerűséggel foglalkozott a Kir. Közjegyzők Közlönye. Részletesebben csupán a közjegyzői rendtartás módosítására irányuló törvényjavaslatot, a kamarának erre vonatkozólag tett felterjesztését és a kamaraközi értekezleten elfogadott módosító javaslatot ismerteti, majd ehhez fűzi a következő megjegyzéseket:

„A közokirati kényszer tervbe vett új és kimerítő szabályozása miatt előre várható volt az ellenmozgalom az okiratkészítésben érdekelt funkcionáriusok köréből. Mégis sajnálatosnak tartjuk, hogy az első ellenvetés, sőt a karunkra vonatkozó nem egészen tárgyilagos bírálat, éppen egy testvérkar részéről, az ügyvédi kartól eredt. Az ügyvédi kamarák országos bizottsága a törvényjavaslatra adott észrevételeiben a leghatározottabban állást foglalt a közokirati kényszer kiterjesztése ellen. E felterjesztéssel kapcsolatban ezúttal csupán két tényre kívánunk igen nyomatékosan rámutatni:

1. Amikor az ügyvédség a közokirati kényszer kiterjesztése folytán saját munkája elvonásáért aggódik, akkor oly munkaterületet félt, amelyből eddig sem a közjegyzői karnak, sem az ügyvédi karnak nem jutott ügyszólván semmi, mert a magánokiratkészítés már rég átcsúszott a jegyzői magánmunkálatok körébe.

2. Azoknak a jogügyleteknek, melyek fokozott elővigyázati intézkedésként feltétlenül teljes jogászai képzettségű okiratszerkesztőt igényelnek, közokirati kényszer elrendelése helyett ügyvédhez utalása csak fél megoldást jelentene azon egyszerű oknál fogva, mert az ügyvédi irodák és okmánytárak rendszeres ellenőrzése hiányzik. Enélkül pedig minden munka értéke és ereje csak elkészítőjének egyéniségén múlik, nem pedig az intézményes szabályozáson. A rendszeres felügyeleti vizsgálat pedig megvalósíthatatlan, mert ellenkezik az ügyvédség bizalmi jellegével és hivatásával, bevezetése csak bénítólag hatna az ügyvédi kar működésére.

Azt hisszük, az ügyvédi és a közjegyzői kar közt évtizedek óta fennálló és mindkét karra kívánatos jó viszony, sőt érdekhasonlóság szem előtt tartásával ezt a kérdést igen könnyű volna közmegelegedésre eliminálni. Talán elegendő, ha csak egy ma is fennálló, de alig alkalmazott okiratszerkesztési formára utalunk: a magánokiratoknak közokirat erejére emelésére. Ez igazán semmit sem von el az ügyvédek munkaköréből. Végeredményben a közjegyzői törvény reformjának ily biztató formában történt napirendre tűzését mindenképen örvendetesnek tartja a kamara és hálás érte az Igazságügyminiszter úrnak.

A kamarai jelentés ezután a jelenlevők fokozódó érdeklődésétől kísérve a gazdasági élet alakulását és a közjegyzői irodák terheit jellemezte. Köztudomású tény, hogy a háború óta a megélhetési viszonyok súlyosbódtak, de ugyanakkor a mezőgazdaság fokozottabb prosperitásával együtt járt az ingatlanok és állatok árának emelkedése. Meg kell állapítanunk azt az általános jelenséget, hogy a vagyoni értékekben felismerhető emelkedést a hagyatéki leltározásnál még úgyszólván teljesen figyelmen kívül hagyják. Ennek következtében ismét az a helyzet állott elő, hogy irodai kiadások növekedésével és az általános drágulással szemben a közjegyzői munka díjazása semmiféle emelkedést nem mutat.

Ily körülmények közt igazán időszerű, hogy nyíltan feltárjuk a közjegyzői irodák fenntartásával járó kiadásokat és végre minden elfogulatlan bíráló előtt nyilvánvalóvá tegyük teherbírástunk határát. Régóta tapasztaljuk, hogy irodáink jövedelmezőségének erősen túlzott felbeesülésével szemben az iroda fenntartási terheit megközelítőleg sem tudják mérlegelni a karon kívül állók. Az ebből eredő téves felfogás nem lehet ránk nézve közömbös akkor, amikor immár a bíróság is, az igazságügyi felügyeleti hatóságunk is, sőt az adóketőhatóság is nyilvántartja a szinte publicitás rangjára emelt hagyatéki díjmegállapítások révén jövedelmeinket anélkül, hogy ugyanakkor a mellőzhetetlen terheket is hasonlóképen ellenőrizni tudná.

Tájékoztatás céljából jónak látta a jelentés tételről-tételre összeállítani egy gyenge közepes forgalmú (évi 200 hagyatéki ügyet tárgyaló) vidéki közjegyzői iroda üzemi költségét: 1. irodahelyiség bére (az irodától vidéken el nem különíthető lakás évi bére 1600—2500 P, ennek legalább fele tekinthető irodai tehernek) átlagosan 1000 P; 2. személyzeti fizetés (havi 300 P. számítva) 3600 P; 3. OTI járulék 360 P; 4. nyugdíjjárulék 600 P; 5. két irodaszoba fűtése 320 P; 6. világítás 60 P; 7. telefondíj és át nem hárítható pórtók 240 P; 8. kamarai díjak, közgyűlés, irodavizsgálati kiküldetés 200 P; 9. hivatalos lapok előfizetése 46 P; 10. irodaszerek és könyvek 400 P; összesen 6826 P.

Mint látnivaló ebben az összegben nem szerepelnek a feleknek felszámítható bélyegkiadások, melyek a költség 20%-át is eléri, a forgalmi adó és a bevételek szerint fokozódó egyenesadók.

Ha még számításba vesszük, hogy egy *jelölt, vagy helyettes* alkalmazása kisforgalmú irodában is nélkülözhetetlen lehet a közjegyző magas kora, vagy betegeskedése miatt, akkor a fenti irodai terhek évi 3600—6000 P-vel növekednek. Végeredményben *tehát egy gyenge közepes forgalmú iroda évi terhei 10.000—13.000 pengőre* rugnak az adóterhek nélkül. Mini-

mális forgalmú irodánál is csak a személyzeti kiadás egy része takarítható meg ebből.

Nem egyszer halljuk, folytatja tovább a jelentés, — hogy az iroda-fenntartási terheket fedezni lehet a közjegyzői magánmegbízások bevételeiből. A statisztikai adatokat nézve könnyen megállapíthatjuk, hogy az összes ügykönyvi iktatásnak csupán 1/8 része jelent beadványokkal járó többé-kevésbé érdemleges munkát és keresetet, a többi az alig dotált aláírás hitelesítésekből és tanúsításokból kerül ki. Ezzel azt hisszük máris kellő megvilágításba helyeztük a magánmegkeresésekből eredő bevételeinkről szállongó regéket.

Az évi jelentés további része a kamarai életről számol be. A szombathelyi kamara területében az elmúlt év kettős változást hozott: a verebélyi és lévai közjegyzőségeket a 42.000/941. I. M. rendelet a budapesti kamarához csatolta, az újonnan visszakerült muraszombati és alsólendvai közjegyzőségek pedig a szombathelyi kamara gyarapodását jelentik. Személyi változásokról megemlékezve közli a jelentés, hogy a kamara közjegyzőtagjainak száma 38, bejegyzett helyettes 7, jelölt 4, nincs betöltve 2 állás.

Felemlíti a jelentés a felettes hatóságokhoz, társkamarákhoz és más hatóságokhoz az év folyamán intézett felterjesztéseket, majd kiemeli, hogy az érintkezés úgy a bíróságokkal, mint egyéb hatóságokkal zavartalan volt, a társkamarákkal pedig szívélyes viszony áll fenn. Elismeréssel emlékezik meg a jelentés a 10 éve fennálló Nyugdíjintézetéről és a 40 éves jubileumát ünneplő Közjegyzők Közlönyéről, mely mindenkor készségesen vállalta a kamarák közérdekű határozatainak nyilvánosságra hozatalát.

Végül a kamara ügyviteli statisztikáját, számadási kimutatását és a kamarához tartozó közjegyzői irodák ügyforgalmi statisztikáját közli a jelentés az alábbiakban:

	Bevezetések száma:	
	1939-ben	1940-ben
1. az ügykönyvben	6.794	5.907
2. az óváskönyvben	3.074	1.117
3. az örökösödési ügyek lajstromában	21.447	21.748
4. a bírói megbízások könyvében	33	20
5. másolat- és könyvkivonat hitelesítés	24.102	13.327
6. fordítások hitelesítése	4.529	1.677
7. beadványok sorkönyve	1.446	1.330
Összesen:	61.425	45.126

Az előző évhez viszonyítva, bár a közjegyzők számában apadás nem mutatkozott, 7%-os visszaesés mutatkozik az ügyforgalomban. Ennek magyarázata az, hogy a Felvidék visszacsatolásával és a zsidótörvény életbeléptetésével tömegesen előfordult másolat- és fordítás hitelesítések száma 1940-ben már csökkent, azonkívül a váltóóvások a múlt évben csaknem teljesen elmaradtak.

A kamara múlt évi összes kiadása 2.688 P. volt, ebben bennfoglaltatik az országos segélyakcióra kiutalt 400 P. is.

A közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette, majd elfogadta *Telma Sándor dr.*-nak a jelentéssel kapcsolatosan előterjesztett indítványát, hogy a leltári becsértékeknél észlelhető szabálytalanságokra a kamara felter-

jesztéssel hívja fel a pénzügyminisztérium figyelmét és egyben a kamara területén működő pénzügyigazgatóságokhoz forduljon a leltárak szigorúbb ellenőriztetése végett.

A pénztári jelentés és költségvetési előirányzat megszavazása után a kamarai közgyűlés megválasztotta az 1941/42. évre a kamara választmányát. Elnökké egyhangúlag ismét dr. *Pottyondy Bélát* választották. A választmány tagjai lettek: *Hanny Tódor dr.*, *Magyary Ferenc dr.*, *Róth Aurél dr.*, *Telman Sándor dr.*, póttagjai: *ifj. Paár Lajos dr.* és *Weidlich Lajos dr.* A számvizsgálók: *Isoó Viktor dr.* és *Szily Kálmán dr.*

A közgyűlés ezután magáévá tette *Kukorelly György dr.* érsekújvári kir. közjegyző indítványát, hogy intézzen a kamara felterjesztést az Igazságügyminiszterhez a *határsávokban megállapított ingatlanforgalmi korlátozásokra* vonatkozó 10.650/1939. M. E. rendelet oly értelmű megváltoztatására, mely lehetővé teszi a hadtestparancsnokság által még el nem bíralt szerződések telekkönyvi rangsorának feljegyzését.

A kamara közgyűlését követőleg a választmány tartotta meg alakuló ülését. Az elnök helyettesévé *Hanny Tódor dr.* győri kir. közjegyzőt, titkárrá *ifj. Paár Lajos dr.* kőszegi közjegyzőt, ennek helyettesévé *Cseresnyés László dr.* szombathelyi közjegyzőhelyettesét, a fegyelmi bíróság tagjaivá: *Róth Aurél dr.*, *Telman Sándor dr.*, póttagjaivá: *Magyary Ferenc dr.* és *ifj. Paár Lajos dr.* kir. közjegyzőket választották meg. A kamara nyugdíjügyi előadója *Tamásfalvy-Thury Géza dr.*, törvényelőkészítési előadója *Óstör Lajos dr.* kir. közjegyző lett.

Közlemények.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Diemár Kálmán dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettesét *Nagykállóra, Hadházy Béla dr.* debreceni kir. közjegyzőhelyettesét *Szikszóra, Müllherr Alajos dr.* sásdi és *Jelen Miklós dr.* pécsi ügyvédek Pécsre kir. közjegyzőkké nevezte ki. Megnyugvással olvassuk a kinevezettek sorában *Diemár Kálmán dr.* nevét, aki a magyar közjegyzőhelyettesi kar egyik régi, igen képzett és igen rokonszenves tagja volt.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Krenner Zoltán dr.* kiskúnfélegyházi kir. közjegyzőt Budapest székesfőváros VIII. kerületébe helyezte át. Az igazságügyminiszternek erről az elhatározásáról bizonyára az egész közjegyzői kar osztatlan örömmel vett tudomást. Egyrészt elvi nézőpontból, mert a közjegyzői kar régi álláspontját honorálja, amely szerint a megüresedő jobb állások előléptetészerűen kisebb állásokban működő közjegyzők áthelyezésével töltessenek be; másrészt pedig személyi okokból lévén az áthelyezett kir. közjegyző a magyar közjegyzői karnak egyik igen értékes tagja, akit minden közjegyzői közérdekű kérdés a küzdők első sorában talált s aki különleges jelentőségű szak- és jogirodalmi működésével igen figyelemreméltó s komoly szolgálatokat tett a közjegyzői

karnak és intézménynek. Szak- és jogirodalmi működését javarészen e közlöny hasábjain folytatta s így új előkelő állásában örömmel köszönti őt e közlöny szerkesztősége is.

Kitüntetések. Magyarország Kormányzója a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak idején, valamint az ország elszakított területei visszaszerzése körül önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréséül *Demkó Belánszky Pál* makói, *Lipcsey Péter dr.* egri, *Örley György dr.* nagykanizsai és *Polchy István dr.* beregszászi kir. közjegyzőknek a nemzetvédelmi keresztet adományozta. — Magyarország Kormányzója *Tóth György dr. m. kir. kúriai bírónak* nyugalomba vonulása alkalmából az igazságügyi közszolgálat terén több mint négy és fél évtizeden át teljesített értékes és buzgó szolgálata elismeréséül a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta. Hosszú és kiemelkedő értékű igazságügyi szolgálat s amellet széleskörű jogirodalmi működés nyert ezzel a kitüntetéssel a legmagasabb helyről elismerő méltánylást. A magas kitüntetésről a magyar közjegyzői kar is őszinte örömmel vesz tudomást annál is inkább, mert *Tóth György dr.* értékes írásaival e közlöny hasábjait is több ízben tisztelte meg. Ha *Tóth György dr.* a cselekvő igazságügyi szolgálattól meg is vált, az ő meg nem fogyatkozott agilitását ismerve hisszük, hogy nevével a magyar jogi szaksajtóban még gyakran fogunk találkozni.

Halálozás. Vitéz nemes *Tóthfaludy Aladár dr.* budapesti kir. közjegyző Budapesten ez évi szeptember hó 10. napján elhalálozott. Komoly értékű munkása volt a közjegyzői hivatásnak s 2 évtizedet meghaladó időt töltött — mindvégig kifogástalan működést kifejtve — a közjegyzői pályán. 1918-ban az ügyvédi karból neveztek ki Gödöllőre, ahonnan 1928. évben helyezték át Budapest VIII. kerületébe. Temetésén a közjegyzői és helyettesi kar *Lázár Ferenc dr.* felsőházi tag vezetésével nagy számban jelent meg. A ravatalnál *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* a következő beszéddel búcsúztatta el az érdemes kartársat:

„A budapesti királyi közjegyzői kamara és a magyar közjegyzői kar nevében fájó érzésekkel veszünk búcsút a nemes gondolkodású igaz férfitől, a kar sok, közérdekű küzdelmeiben tevékeny résztvett, közjegyzői hivatását kifogástalan lelkiismeretességgel, erőteljes jogász tudással betöltő, mindnyájunktól méltán becsült kartárstól s az előzékeny, áldozat és szolgálatkész jó baráttól.

A most különösen súlyos küzdelmekkel teljes életből való csöndes távozása nemcsak az őt minden szerető érzésekkel körülvevett családjának, nemcsak az őt érdemes kartársként nyilvántartó magyar közjegyzői karnak súlyos vesztesége, de elmulását komoly veszteségként mérlegelheti az egész magyar nemzet, amelynek életét is bátor szívvvel feláldozni kész, az előző világháborúban különleges hadi érdemeket szerzett vitéz katonája volt.

A magyar közjegyzői kar ennek az értékes életnek zárókövével az igaz embernek, a talpig férfinek, az együttérző és megértő kartársnak méltán kijáró elismeréssel búcsúzik s tesz ígéretet e nemes élet emlékezetének kegyeletteljes megőrzésére.

A hűséges fiát szelid hanttal takaró magyar föld alatt való örök pihenésed legyen csendes. Sokat szenvedett tested és lelked nyugodjék békében!”

A halálózásról a budapesti kamara a következő szövegű külön gyászjelentést adta ki: „A budapesti királyi közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a kamarának szeretett régi tagja dr. vitéz nemes *Tóthfaludy* Aladár budapesti kir. közjegyző, szkv. m. kir. huszárőrnagy, 1941. évi szeptember hó 10. napján Budapesten súlyos hosszú szenvedés után elhunyt. Elhunyt kartársunkat folyó évi szeptember hó 12-én pénteken délután 4 órakor fogjuk a Kerepesi-úti temetőben eltemetni. Budapest, 1941. évi szeptember hó 11-én. Szeretettel és kegyelettel őrizzük meg nemes emlékét!” Az iroda részére helyettesként a kamara az állás betöltéséig Iets István dr. helyettest rendelte ki.

A nyugdíjintézet rendkívüli közgyűlése. A nyugdíjintézet elnöke a következő meghívót bocsátotta ki: „A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete, Budapesten, V., Alkotmány-utca 14. szám alatti kir. törvényszék épületének 1. számú polgári tanácstermében 1941. évi október hó 26. napján délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre az intézet tagjait meghívom. A nyugdíjszabályok 34. §-a értelmében utalok arra, hogy a közölt indítvány elfogadása vagy elvetése tárgyában a tagok a nyugdíjintézet elnökének címére küldött szavazójeggyel is szavazhatnak. Tárgysorozat: 1. Határozathozatal a nyugdíj és árvaellátási díj megállapított tételeinek felemelése iránt beadott indítványra nézve. 2. Esetleges indítványok. Budapest, 1941. évi szept. hó 27. napján. Dr. Chólnoky Imre sk. elnök.”

A budapesti kamara társasvacsorái. A budapesti kir. közjegyzői kamara havi társas vacsoráit október hónaptól kezdve a szokott időben, a hónap második keddjén, az Országos Kaszinó földszinti éttermében fogja megtartani.

Az egy helyen működő több erdélyi közjegyzők illetékessége hagyatéki ügyekben Azokban az erdélyi városokban, amelyekben több közjegyző működik, a hagyatéki ügyekben való illetékességet a 65.596/1940. I. számú rendeletben irt irányelvek alapján a következőkben állapították meg: Beszterce: Apáthy Árpád dr. a páratlan, Rosenthal János Gusztáv dr. a páros hónapokban, Dés: Schilling Lajos dr. a páratlan, Weres Jenő dr. a páros, Gyergyószentmiklós: Benke Antal dr. a páratlan, Csiky László dr. a páros hónapokban, Marosvásárhely: Kovácsy Albert dr. a február, május, augusztus, november, Csiky László dr. a március, június, szeptember, december, Tolnay Lajos dr. a január, április, június, október hónapokban, Nagyvárad: Koczó Jenő dr. a január, május, szeptember, Katzián Kálmán dr. a február, június, október, vitéz Keszthelyi Zoltán dr. a március, július, november, Petry Gyula dr. április, augusztus, december hónapokban, Nagykároly: Tóth Zoltán dr. a páratlan, Nagy Gábor dr. a páros hónapokban, Szatmárnémeti: Pallay M. Béla dr. a január, április, július, október, Csengery István dr. a február, május, augusztus, november, Pogachias János dr. a március, június, szeptember, december hónapokban,

Szászrégen: Szabó Béla dr. a páros hónapokban, Ferenczy István dr. a páratlan hónapokban, Kolozsvár: Ferencz József dr. a január, május, szeptember, Schilling Dezső dr. a február, június, október, Barabás Béla dr. a március, július, november, Deák Gyula dr. április, augusztus, december hónapban elhalt örökhagyók hagyatéki ügyeiben bírnak általános és kizárólagos illetékességgel.

Egyes illetékek újabb szabályozása. Az 5.730/1941. M. E. számú rendeletnek (a rendkívüli illetékpótléknak és egyes illetékeknek újabb megállapításáról, amelyről általánosságban a Kir. Közjegyzők Közlönye a mult számban már megemlékezett, a közjegyzői gyakorlatot közelebről érintő rendelkezései a következők:

A rendelet 1. §-ában általános rendelkezéseket tartalmaz, nevezetesen kimondja, hogy az „öröklési, ajándékozási és ingatlan vagyonátruházási illeték, illetékegyenérték, valamint a százalékos törvénykezési illetékek” továbbá a jogról visszteher melletti lemondás, élelmezési szerződés, életjáradéki szerződés, biztosítéki jelzálogjog alapításába beleegyező nyilatkozat, — biztosítéki jelzálogjog törlési engedélye, — korlátolt felelősségű társasági szerződés és jelzálogjog ranghelyének előzetes biztosítása után járó százalékos okirati és százalékos törvénykezési illetékek rendkívüli pótléka 50%, — szemben az eddigi 20%-kal. A rendkívüli pótlék lerovása úgy történik, mint az alapilletéké, — tehát az eddigi gyakorlat szerint. — A rendkívüli pótlék kiszámításánál figyelmen kívül maradnak az alapilletékek kerek tizes filléreken felüli egyes fillérei, — tehát pl. ha az alapilleték 6 pengő 23 fillér, — akkor a rendkívüli pótlék 3 pengő 10 fillér. — A községi (városi) illetékeknél érvényben maradnak az eddigi szabályok, vagyis utánuk rendkívüli pótlék nem szabható ki.

Jogról visszteher melletti lemondás (illetéki díjjegyzék 27. tétel c) aa) pont és 66. tétel a) bb) pont.) esetében maradt az eddigi 3% [3. §.]

A 4. §. első pontja az olyan élelmezési szerződésekről kiállított okiratok illetékét, — amelyekben a kötelezett fél a jogosított felet a törvény szerint eltartani nem köteles, — az eddigi 2%-os kulcs helyett 3%-ban állapítja meg, — míg a második pontban hatályon kívül helyezi a 68.200/1927. számú p. m. rendelet 8. §-át, — mely szakasz első mondata általában az élelmezési szerződésekről beszél és ezekre ir elő a II. fokozat helyett 1%-os illetéket, — míg a második mondata azonos a most tárgyalt rendelet 4. szakasza első pontjának rendelkezéseivel. — A most tárgyalt 4. §-nak második pontja hatályon kívül helyező intézkedésével kétségtelenen hagy bennünket aziránt, hogy általában az élelmezési szerződés (kivételével azoknak az élelmezési szerződéseknek, — melyekben az átruházó személyt az átvállaló törvény szerint eltartani köteles) után kiszabandó illetéket vissza akarja-e állítani a fokozatos illeték II. fokozatába, — avagy az ezek után kiszabandó illetéket egyáltalában el akarja-e törölni. Ez utóbbi intézkedésével a rendelet természetesen jelentős bevételről fosztaná meg a kinstárt.

Ingóknak életjáradékért, tartásért való átengedéséről kiállított okiratok illetéke az eddigi 2% helyett 3%. (5. §.).

A 6. §. 1. pontja a biztosítéki jelzálogjog alapításába beleegyező nyilatkozatról kiállított okiratok illetékéről rendelkezik és szemben az

eddig 5 pengő állandó illetékekkel — ezekre 0.1% illetéket ir elő, — mely illeték 2 pengőnél kevesebb nem lehet. — A 2. pont a keretbiztosítéki jelzálogjogot, vagy annak egy részét átruházó nyilatkozatot tartalmazó okirat illetékét 2 pengő állandó illetékben állapítja meg.

A 7. §. a biztosítéki jelzálogjog törlésére irányuló engedélyről kiállított okirat illetékét — amennyiben az nyugtát nem tartalmaz, — ugyanesak 0.1%-ban írja elő, mely illeték azonban 2 pengőnél kevesebb szintén nem lehet.

A korlátolt felelősségű társasági szerződés illetékének kulcsa az eddigi 1% helyett 1.5% (10. §.).

A 16. §. a jelzálogjog ranghelye előzetes biztosításának telekkönyvi bejegyzési illetékét 1%-ban állapítja meg kellő korlátozás mellett, — amennyiben a bejegyzési illeték csak az esetben 1%, — ha a ranghely biztosítás újbóli feljegyzését ugyanazon (a volt) hitelező, vagy annak házastársa, vagy egyenes ágbeli rokona javára kéri.

Figyelemre méltó még közjegyzői szempontból a 9. §., — amely azoknak a közjegyzői könyveknek az illetékét, melyekbe az első bevezetés e rendelet hatályba lépése után történt, — ivenként 50 fillérben állapítja meg. A könyv annyi ívből áll, ahányszor 2500 négyzetcentimétert tesz a könyvet alkotó összes lapok egyik oldalának területe. — A maradvány teljes ivnek számít.

A rendelet kihirdetése napján lépett hatályba. — Rendelkezéseit mindazokban az esetekben alkalmazni kell, amelyekben az államkincstárnak a joga az illetékhez 1941. évi augusztus hó 15. napján, vagy azután

I H kelekezett.

Névalírás hitelesítése katonai hatóság által. Megemlékeztünk arról, hogy a katonai hatóságok részéről is előfordult a közjegyzői hatáskörbe való illetéktelen beavatkozás. Egy adott esetben a budapesti kamara felterjesztéssel fordult az igazságügyminiszter útján a honvédelmi miniszterhez. E felterjesztésre az igazságügyminiszter 52736/1941. szám alatt arról értesítette a kamarát, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter utasította a hadiüzemi személyi parancsnokokat, hogy a jövőben névalírásnak illetéktelen hitelesítésétől tartózkodjanak.

Jegyzői magánmunkálatok galériája. Annak igazolására, hogy a román joghatóság alatt állott területen működött községi jegyzők jogászai nívója nagyjában a magyar területen működő községi jegyzők magánjogi tudásának és készségének nívóján mozgott, bemutatunk egy volt román községi jegyzőtől készített jogászai műremeket az alábbiakban:

„Nyilatkozat”. — Alulírott Sz. J.megyei V községi lakos a jelenlevő tanuk előtt, visszavonhatatlanul és jószántamból a következő nyilatkozatot teszem: Jogot adok feleségemnek — ágyasom — I. A.-nak (kivel jelenleg vadházastársi viszonyban élek), hogy halálom után, ezen okirat alapján telekkönyvi tulajdonjogot nyerjen a tulajdonomat képező ingatlanra vonatkozóan egészben, (amelyet a földkisajátítási eljárás rendjén kaptam), amely V. község határában fekszik a 3981/3 helyrajzi szám alatt és 1 hold 677 négyszögöl kiterjedésű szántóföld. — Jogot adok, hogy a fentnevezett halálom után azonnal telekkönyvi tulajdonnal bekebeleztesse azt magára a fent leírt ingatlant minden további megkérdeztetésem

és minden akadály nélkül. — Ezen ajándékozás ellenértékeképpen köteles ágyasom arra, hogy betegségem esetén gondozzon, minden szükségességekkel és halálom után a szokásos módon temessen el. — Minek hitelül tettem ezen nyilatkozatomat az alulírott tanuk előtt. — Alulírott I. A. a fentiek ellenértékeképpen férjemnek (vadházastársamnak) ajándékozom halálom után minden ingó vagyonomat, ruháimat, fehéreneműimet és bútoraimat, hogy lépjen be azok tulajdonába. — V..... 1937. 12-én. Sz. J. + I. A. Altalam N. M. sk. Az alulírott és állandóan jelenlevő tanuk előtt tétetett ezen nyilatkozat nevezett részéről szabad akarattal. P. N. sk. N. M. sk. szövegmagyarázó és néviró, I. Gy. sk. C. I. g. sk.“

Nem hinnök, hogy ez az okirat újabb érvül szolgálna a községi jegyzői magánmunkálati jogosítvány további fenntartásához.

Allást keresek kir. közjegyzői irodában 18 évi közjegyzői irodai gyakorlattal, jó bizonyítvánnyal, telekkönyvi ismerettel és teljes képzettséggel. Önálló munkaerő, perfekt magyar gépiró és kezelőnök vagyok. Címem: Fazekas Sándorné, Kunszentmiklós, Kossuth Lajos-u. 10.

Öt éves közjegyzői irodai gyakorlattal rendelkező, jelenleg is közjegyzői irodában levő úrilány állást változtatna. Lehetőleg nagyobb városban, Szabadka—Nagyvárad—Kolozsvár környékén. Megkeresést özv. Büngözsdy Bálintné címén, Budapest, Ráday-uca 38. sz.

Allandó közjegyző helyettes keresek, lehetőleg nőtlen, aki teljes gyakorlattal bír. Dr. Samassa János, Zalaegerszeg.

Kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítéseit a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete végzi. Cím: Östör András dr. kir. közjegyzőhelyettes, titkár, Budapest, V., Berliini-tér 4.

Kihirdetett törvények :

az 1941. évi XV. t.-c. a házassági jogról szóló 1894:XXXI. törvény-cikk kiegészítéséről és módosításáról, valamint az ezzel kapcsolatos szükséges fajvédelmi rendelkezésekről.

Rendeletok :

5.777/1941. M. E. sz. A lakások és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó egyes kérdések szabályozása. (Bp. K. 173.).

5.730/1941. M. E. sz. A rendkívüli illetékpótléknak és egyes illetékeknek újabb megállapítása. (Bp. K. 185.)

116.000/1941. P. M. Az általános forgalmi adó (adóváltság) és a fényüzési forgalmi adó kulcsainak felemeléséről, valamint e forgalmi adók jogszabályainak módosításáról szóló 8.700/1941. M. E. rendelet végrehajtása. (Bp. K. 186.).

5.290/1941. M. E. sz. A hadfelszerelési adó. (Bp. K. 187.).

145.632/1941. P. M. sz. A rendkívüli illetékpótléknak és egyes illetékeknek újabb megállapításával kapcsolatos átmeneti intézkedések. (Bp. K. 188.).

6.340/1941. M. E. A román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészen az ingatlan elidegenítésének vagy megterhelésének megtámasztására vonatkozó rendelkezések módosítása. (Bp. K. 197.).

153.388/1941. P. M. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása. (Bp. K. 197.).

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Dr. Sárffy Andor: Telekkönyvi Rendtartás. A közjegyzői gyakorlatban — ha az ingatlanügyletek egyre ritkábbak is — mégis ama kevés ily ügylettel kapcsolatban s a hagyatéki ügyekben is nélkülözhetetlen a telekkönyvi jog tökéletes ismerete. A királyi közjegyzőnek a telekkönyvi jogban is úgyszólván specialistának kell lennie s annak a jogügyletnek, telekkönyvi beadványnak, ami a királyi közjegyző keze alól kerül ki, első tekintetre el kell árulnia, hogy az ily specialista munkája. A telekkönyvi jogot annak idején a mi elméleti s gyakorlati tanítómestereink úgy állították elénk, mint teljesen kifejlődött s ezért immár szinte megkövesedett jogterületét. Hogy csodálkoznának azonban a telekkönyvi jogon végig tekintve a sok új jogszabály láttán, hogy ezek közül csak egyet említsek: a jelzálogtörvény újításai, köztük a fix ranghely. Különösen ebből a két szempontból, a királyi közjegyző telekkönyvi jogi ismereteinek tökéletesítése s az új jogszabályok alapos elsajátítása szempontjából hívom fel a kartársak figyelmét Dr. Sárffy Andor kúriai bírő, az igazságügy-minisztérium magánjogi ügyosztályának vezetője nemrég megjelent „Telekkönyvi Rendtartás“ című munkájára, melynek sok minden egyéb mellett egyik legfőbb érdeme, hogy teljesen megbízható útbaigazítást ad a telekkönyvi joggal kapcsolatos minden kérdésben s főleg ama részeiben, melyekben a magánjognak a telekkönyvi joggal összefüggő szabályait mélyrehatóan tárgyalja, különösen élvezetes olvasmány. A kötött, testes könyv a szerzőnél 5853 sz. postatakarékpénztári csekkszámújára 32 pengő vételárat befizetve közvetlenül megrendelhető. *v. F. L.*

Magyar Jogi Szemle. (XXII. évfolyam, 13. szám.) Heller Erik: Ami nincs bent a Büntetőtörvény könyvben címen írt hosszabb tanulmányt ebbe a számban, majd a 4510/1941. M. E. számú rendeletet ismertetik egy H. P. jelzésű külön cikkben. E rendelet tudvalevően az erdélyi bíróságok előtt folyamatban volt perekre vonatkozóan tartalmazza azt a rendelkezést, amelyet különben az ismertetés kifogásol, hogy a Kúria a feleket perkivonat beadására kötelezheti. Ondvári Pál dr., Schindler Dezső dr., Berényi József dr. és Vida Sándor dr. kisebb közleményeit hozza még ez a szám. Az Irodalom rovatban Csánk Béla: Jogászi Hivatások a Harmadik Birodalomban című munkáját ismertetik. E mű a jogászi foglalkozási ágak körében megemlékezik a közjegyzőségről is felemlítve, hogy a közjegyzői rendtartás tekintetében is a múlt hagyományaiban keresnek jogtörténeti gyö-

kérzetet az egységes birodalmi rendtartás számára és hogy az így átszervezett intézményt is teljesen az új eszmék szolgálatába állították.

Gazdasági Jog. (II. évfolyam, 6. és 7. számok.) Ennek az előkelő jogászi szinten, s kitűnően szerkesztett folyóiratnak két legutóbb megjelent száma Pernecky Béla A gazdasági jogról, Goltner Dénes A fogyasztás képviselője a gazdasági szervezetek jogában, Kuncz Ödön főszerkesztő A magyar bankjog problémái, Szlezák Lajos Az új görög polgári törvénykönyv általános része és kötelmi joga címenek irtak értékes tanulmányokat. A lapszámok a rendes rovatokban gondos összeállításban, változatosan az érdekes közlemények bőséges sorozatát hozzák. Az Irodalom rovatban a többek között ismertetik a Kir. Közjegyzők Közlönye júniusi és júliusi számait is.

Deutsche Notar-Zeitschrift. (41. évfolyam, 6., 7., 8. számok.) Önálló cikkekként jelentek meg ezekben a számokban: Krautwig közjegyző: Az ingatlanforgalmi jogra vonatkozó gyakorlat, Senft közjegyzőhelyettes: Közös végrendelet, vagy örökösödési szerződés, Kister igazságügyi főtanácsos: Hadikárosultak ingatlan eladásánál a vételár kielégítésének kérdése, Oelschläger közjegyző: Ingatlan adásvételi szerződések, Reineke közjegyző: Átruházási szerződés öröklött tanyabirtokoknál, Kunx közjegyző: A részvénytársaságok jutalék jogából, Kister igazságügyi főtanácsos: Kincstári biztosítéki jelzálogjogok törlése.

Illetékügyi Közlöny. (XVI. évfolyam, 13—18. számok.) A 14., 16., 18. számoknak külön cikkei: Hegyessy Gyula dr.: Az életjáradéki szerződések illetékezesései, Czukor József dr.: Az illetékegyenérték új kivetéséről és érvényben lévő szabályairól, Rakovszky Iván székfoglaló beszédének A közigazgatási bíróság hivatása című részlete, Páros György dr.: A kölcsön szerződések illetékei. A folyóirat 13., 15., 17. jelzéssel ellátott számai az Illetékügyi joggyakorlat című közigazgatási bírósági határozattárként jelentek meg.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

77. Annak, hogy a végrendelet szerkesztőjét és a tanukat ki hivatta el a végrendelet készítéséhez, a *végrendelet érvényessége* nézőpontjából jelentősége nincs. Nem szükséges tehát az sem, hogy a végrendelet készítő a tanukat előzetesen felkérje, hanem elegendő ha előttük, mint tanúk előtt jelenti ki

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és a „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékügyi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

végakarát és a tanúk is tudatosak, mint ilyenek működnek közre. (K. P. I. 1356/1941.).

78. *Honoráciornak* kell tekinteni azt is, aki az érvényben levő jogszabályok által nem tiltottan nem főiskolai tanulmányai alapján ugyan, de a gyakorlat által szerzett ismeretei alapján olyan foglalkozást folytat, amelyre a képzést rendszerint csak főiskola elvégzése adja meg. (K. P. I. 1884/1941.).

79. Azt a jogszabályt, hogy mindkét szülő életében a szülők bármelyike által adott juttatások tekintetében az a vélelem, hogy azok, mindkét szülő által egyenlő arányban adattak, csak akkor lehet alkalmazni, ha a szülők közszerzők, nem lehet alkalmazni azonban a főszerző apától eredő *előadományokra*. — Az előadományokat csak az után a szülő után járó kötelesrészbe lehet betudni, aki azokat adta. Így az apa által adottnak tekintendő előadományt az anya után járó kötelesrészbe sem egészben, sem részben betudni nem lehet. (K. P. 1884/1941.).

80. Örökgyó atyjának az a végrendeleti intézkedése, hogy az örökgyó örökrészeül rendelt ingatlan vagyon tekintetében utóörököst rendelt, kétségtelenül sértette örökgyónak a kötelesrészhez való jogát és az örökgyó azzal, hogy a végrendeletet teljes egészében tehát a köteles részt sértő rendelkezések tekintetében is elfogadta, a helyes jogi álláspont szerint ezzel *köteles része tekintetében ajándékozást* létesített. (K. P. I. 1321/1941.).

81. *Ingatlanátruházás*. A szerződő felek aláírásával ellátott okirat úgy a vagyonátruházó szülő vagyonátruházási, mint az átruházni kívánt vagyontárgyakat átvevő fiuknak és menyüknek elfogadási nyilatkozatát kifejezetten tartalmazza. Az okiratban emellett az átruházás tárgyát tevő vagyontárgyak, ha telekkönyvileg nem is, de egyébként akként vannak meghatározva, hogy azok mibenléte kellően meghatározottként jelentkezik. Ezen felül az okiratból kitűnik, hogy az átruházás célja és alapja családi vagyonrendezés volt, s azok a kikötmények is fel vannak véve az okiratba, melyeket az átvevő ellenszolgáltatásként teljesíteni köteles. Erre való figyelemmel az okirat tartalmazza a jogügyletnek a 27. számú jogegységi döntvényben megkivánt érvényességi kelleit. Nem ronthatja le az ügylet érvényességét az, hogy az átruházók és átvevők egy másik újabb írásbeli szerződést is kívántak készíteni s hogy annak tartalma nem fedte mindenben az okirat tartalmát. Nem ronthatja le pedig azért, mert ez az újabb okirat azt célozta, hogy átruházott ingatlanok telekkönyvileg is átírhatók legyenek. (K. P. V. 1955/1941.).

Közjegyzői rendtartás, örök. eljárás és közj. költségek.

82. *Magánokiratok készítése*. A közjegyzőnek azt a védekezését, hogy ő nem kész magánokiratot adott át az érdekelteknek, csak a magánokirat tervezetét készítette el, a Kúria nem tehette magáévá, mert az érdekeltek alacsonyabb értelmiségi osztályhoz tartozván, okirattervezetnek pusztán semmi hasznát sem vehették volna. (K. Kft. 98/103—1941. Igen sok esetben a felek evidens érdekében indokolt volna magánokirat szerkesztése, ilyen indokolt esetekre szorítóan a Rdts. 58. §-ának intézkedése, de lege ferenda feltétlenül hatályon kívül helyezendő volna.).

83. *Üzleti illetőség hagyatéki értékelése*. A leltározó közegek az üzleti illetőségek leltári értékelésénél követnek olyan gyakorlatot is, hogy az üzlet cselekvő állapotából levonják a terheket s csak a tiszta értéket állítják be a leltárba. Ez az eljárás nyilván téves s a 11.000/1928. I. M. rendelet 25—28. §-aiban irt leltározási szabályokkal összhangba sehogysem hozható. A 30. §-ban irt végösszeg a rendelet helyes értelmezése szerint a cselekvő tételek végösszegére vonatkozik, amellyel szemben a tartozások végösszege külön a szenvedő állapotban tüntetendő fel. A 30. §. nem rendelkezik akként, hogy a tartozások összege levonásban helyezhető volna a cselekvő tételek összegéből s csupán a különbözet volna a leltárban az üzlet értékeként beállítandó. Ennek hiányában pedig a 25.—28. §-ok általános leltározási szabályai szerint a cselekvő tételek külön, a szenvedő tételek külön tüntetendők fel a leltárban. Egy adott esetben a székesfehérvári kir. járásbíróság Pk. 5900/1940/1. számú végzésével a hagyatéki vagyonállagnak a cselekvő és szenvedő tételek szerint való felállítását jóváhagyta s ennek megfelelően állapította meg a közjegyzői díjakat is. Az átadó végzés ellen az örökösök felfolyamodással éltek s a jogorvoslat következtében a székesfehérvári kir. törvényszék Pkf. 631/1941/3. számú végzésével az első bírói végzés megváltoztatásával a hagyatéki vagyonállagot az üzleti illetőség értékelése tekintetében a tiszta üzleti érték beállításával állapította meg s ezzel összefüggően a közjegyzői díjakat megfelelően leszállította. A határozat meggyőzőnek egyáltalában nem minősíthető indokolása a következő:

„A kereskedelmi üzlet hagyatéki leltározásáról a 11.000/1928. I. M. sz. rendelet 30. §-a a következőképpen rendelkezik: „ha az örökgyó kereskedelmi üzletnek, vagy iparvállalatnak egyedüli tulajdonosa volt, a leltározó az üzleti könyvek alapján szükséges esetben szakértő alkalmazásával esetleg külön jegyzéket készít, amelyben az üzlet, vagy vállalat vagyona, az annak alkotórészeit tevő minden egyes dolog, követelés és tartozás részletezendő és megbecsülendő. A külön jegyzékben megállapított végösszeget egy tételként kell a leltárba felvenni és a külön jegyzéket a leltárhoz kell csatolni.“

Az ezen ügyben vitássá tett hagyatéki leltár megállapítása céljából legelőször az tisztázandó, hogy mi az a külön jegyzékben megállapított végösszeg, melyet egy tételként kell a hagyatéki leltárba felvenni. A feltett kérdésre csak így válaszolhatunk: ez a végösszeg nem lehet más, mint a kereskedelmi üzlet értéke, mint megbecsülhető vagyontárgy! — Továbbhaladva: az üzlet értéke pedig az a vagyon, mely a kereskedő üzleti tevékenységének eredményeként jelentkezik és melyet a követelő és tartozó állapotnak egymáshoz való viszonya tükröz vissza. Az üzlet értékét tehát az aktívák és passzívák szembeállításának eredménye: a mérleg, illetőleg annak végösszege: az egyenleg mutatja meg. A mérlegeredmény az a külön jegyzékben megállapított végösszeg, nem pedig az üzleti aktívák és passzívák külön-külön alakított egy-egy végösszeg, mely a hagyatéki leltárba kerül egy tételként.

Az üzleti vagyonértéknek egy végösszegben egy tételként való szerepeltetése a hagyatéki leltárban egyébként következik magából a kereskedelmi üzlet fogalmából is. A kereskedelmi üzlet ugyanis nem más, mint aktívák és passzívák álló vagyonösszeg. Mivel pedig a vagyon-

összesség fogalmilag egységként jelentkezik, ezért az üzlet vagyoni értéke is csak egy végösszeg lehet.

A kir. közjegyző tehát tévedésben van akkor, amidőn az üzletet jelentő vagyont két végösszegként: mint aktivumot és mint passzivumot külön-külön állítja a hagyatéki leltárba. — Tévedésének oka az a körülmény, hogy nem különböztet a kereskedelmi és a hagyatéki leltár között, már pedig a kettő közötti különbség lényeges.

A kereskedő üzleti tevékenysége passzív eredménnyel is zárulhat. Ez esetben a passzív mérleg-eredmény egy tételként a hagyatéki passzívák közé kerül, míg sikeres üzleti működés esetén az aktiv-mérlegeredmény ugyancsak egy tételként a hagyatéki aktivák közé. — Megtörténhet az is, hogy a teljesen értéktelen üzleten kívül más vagyon nem marad az örökösök után. Ilyenkor a hagyatéki vagyon is passzív lesz, vagyis nincsen örökölhető vagyon. (!)

A hagyatéki üzlet leltározására vonatkozó törvényes rendelkezésnek helytelen értelmezésével nem lehet a hagyatéki leltárt oly módon átesoportosítani, hogy a közjegyző díj- és költség megállapításának alapjául szolgáló leltári érték magasabb legyen. Minthogy a 11.000/1928. I. M. sz. rendelet 30. §-ának fentiek szerinti értelmezése folytán ezen ügyben az üzlet, mint vagyontárgy csak egy végösszegbe foglalva egy tételként kerülhet a hagyatéki leltárba és pedig az aktivák közé, — a leltári érték, mely a közjegyzői díj és költség megállapításának alapja, csakis ez alapon számítható s ez lehet csak a kir. közjegyző hagyatéki tárgyalási díja és költségeinek alapja.

Mivel a kir. járásbíró a hagyatéki leltár helytelen átesoportosítását és az oly módon megállapított magasabb „leltári értéket“ elfogadva a kir. közjegyző hagyatéki tárgyalási díját és költségét az előterjesztett kérelemnek teljes egészében helyt adva lényegesen magasabb összegben állapította meg, határozatát a vonatkozó részében meg kellett változtatni.

84. *Külön jegyzőkönyv, vagy külön okirat.* A fegyelmi tanács nem tette magáévá az I. fokú fegyelmi bíróságnak azt az álláspontját, hogy a terhelt azzal, hogy a hagyatékhoz nem tartozó javak osztályra bocsátásáról külön jegyzőkönyv helyett közjegyzői okiratot vesz fel, az Ö. e. 60. §-ában foglalt rendelkezést sértette meg, mert a törvény az eljárás módjának megválasztását a felek tetszésére bízta és míg egyfelől nem rendeli, hogy külön jegyzőkönyv felvétele csak abban az esetben mellőzhető, ha a felek már kész okiratokkal jelennek meg a hagyatéki tárgyaláson, másfelől *nem is állítja, hogy a felek a szóban lévő jogügyletekről szóló okiratok megszerkesztésével a közjegyzőt bízzák meg, aki az okiratot a hagyatéki tárgyalás alkalmával is elkészítheti és a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolja.* (K. Kft. 98/103—1941. A Kúria határozatában kifejezésre juttatott álláspont jelenleg már az általános gyakorlatnak felel meg. Vagyis a felek tetszésétől függ, hogy a közjegyző által külön jegyzőkönyv, vagy külön okiratba kívánják vonatkozó megállapodásaikat foglaltatni.)

85. *Hagyatéki ügyekben felek előzetes idézése.* A 11.000/1928. I. M. rendelet 61. §-át nem lehet úgy értelmezni, hogy ezen az alapon a közjegyző megidézheti az örökösöket pusztán abból a célból, hogy a hagyatéki eljárás 3 hónap letelte előtti megindítását kérhessék. (K. Kft. 98/103—1941. A Kúria álláspontja a rendelet kifejezett szövege szerint sem helyesíthető.

E szerint a közjegyző, ha tennivalóinak helyes ellátása, leltár felvétele stb. végett szükségesnek látja az érdekelteket megidézheti. Az a közjegyző, aki a feleket illetékbírságtól mentesíti, már pedig ez történik, ha a felek a közjegyző felvilágosítása alapján 3 hónapon belül eljárást kérnek: tenni-valóit nyilván helyesen látja el; másfelől a meghallgatás következtében intézkedhetik a leltár felvétele iránt. Az eljárás megindítása végett való megidézést tehát nemcsak a rendelet szavai, de a közjegyzőnek a felek érdekei kötelességszerű figyelembevétele nézőpontjából nem hogy nem lehet kifogásolni, de ellenkezőleg megidézés mellőzése volna ebben az esetben jogszerűen kifogásolható.)

86. *Közjegyzői biztosíték.* Az 1886. évi VII. t.-c. 40. §-a alapján a közjegyzői biztosíték zálogul szolgál a közjegyző kártérítési-, bírság-, bélyeg- és illetéktartozásainak fedezetéül s csupán ezeknek a követeléseknek hirtetményi eljárás után előnyös tételként való kielégítése után kerülhet sor más — nevezetesen végrehajtásilag lefoglalt — követelések kiegyenlítésére. (K. Pk. V. 1009/1941.) (A közjegyzői biztosítékot az 1928. II. t.-c. 5. §-a megszüntette és így ez a határozat természetesen régi közjegyzői biztosítékra vonatkozik.)

Illetékjog.

1. A korábbi hitbizományi birtokos hagyatéka tárgyalásának költségeit és általában a hitbizomány utódlásával kapcsolatos költségeket az adóköteles jövedelemforrások jövedelmének együttes összegéből annak ellenére sem lehet levonni, hogy ezek a költségek nem a hitbizományi vagyont terhelik, hanem azokat a mindenkorú hitbizományi birtokos a saját személyében viseli. — Az önként vállalt, de magánokiratban foglalt kötelezettség alapján nyújtott családi támogatást nem lehet jogi kötelezettség nélkül adott s így tehertételként le nem vonható rokoni támogatásnak minősíteni. (Közig. bir. 2059. sz. elvi jelentőségű határozat.)

2. Ha a nem bélyeggel lerovandó illeték alá eső vagyónátruházás bejelentésére maga a fél van kötelezve és a bejelentést elmulasztja, a kiszabási jog elévülése akkor sem kezdődik el, ha a pénzügyi hatóság a vagyónátruházásról hivatalos lelet, vagy feljelentés alapján, vagy más módon, de nem a fél bejelentése alapján szerez tudomást. (Közig. bir. 2064. sz. elvi jelentőségű határozat.)

3. Az okirat, amelynek tartalmából az illeték követelhetésének feltételeit tevő jogi hatásnak belföldön való bekövetkezése nem tűnik ki, csak annak folytán és abban az időpontban válik illetékkötelessé, ha — az okiratnak hivatalos használatra bocsátása útján, vagy anélkül is — az okiratban foglalt valamely jogot belföldön érvényesítenek, illetve a benne meghatározott valamely kötelezettséget belföldön teljesítenek. (Közig. bir. 2071. sz. elvi jelentőségű határozata.)

4. Az 1920:XXXIV. t.-c. 67. §. 5. pontja 2. bekezdésének rendelkezéseit vagyis, ha a szerző azért volt kénytelen a dolgot az átruházónak visszaadni, mert kötelezettségeit nem teljesítette, ez a visszaadás újabb vagyónátruházásnak minősíthető. (Közig. bir. P. 6728/1940.)

5. A beruházási hozzájárulás, mint hagyatéki teher levonandó. (Közig. bir. P. 9421/1941.)

6. A kereskedelmi levelet a feltételes illetékmentesség csak akkor illeti meg, ha az a kereskedő folyamatos üzletviteli körébe tartozó jogügyletet tartalmaz. (Közig. bir. P. 10.384/1940.).

7. A kedvezményes illetéktétel nem alkalmazható akkor, ha a megállapodás a jelzálogjogi biztosításon kívül egyéb kikötést is tartalmaz. (Közig. bir. P. 14781/1940.).

8. A hatósági jóváhagyásra szoruló jogügyletnek az illetékes hatósághoz való bemutatása az ill. díjj. 59. tételének 5. pontjában tárgyalt felhasználásnak nem minősül. De a gyámhatósági jóváhagyás a bemutatott levelet kétoldalú jogügyletet tartalmazó okirat jellegével sem ruházza fel. (Közig. bir. 2076. sz. elvi jelentőségű határozat.).

9. Többrendbeli telekkönyvi bejegyzés kérése esetén is csak egy illeték jár, ha a kérvényezők bármelyike egymaga is előterjesztette volna az összes kérelmeket. (Közig. bir. 8081/1940. P.).

11. Több tétel alatt kiszabott illeték ellen a fellebbezés közös beadványban is előterjeszthető akkor, ha hasonló természetű, vagy egymással lényeges összefüggésben álló illetékekről van szó, ha tehát az együtt elintézés alakszerűség, vagy érdem tekintetében nehézséggel nem jár. (Közig. bir. 6037/1937. P.).

12. Valamely illetéktartozásra harmadik személy által teljesített fizetés nem tartozatlan és nem téves fizetés s ezért visszatérítésnek nincs helye. (Közig. bir. P. 12169/1939.).

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. A köteleességteljesítés alapján véve külön elismerésre igényt nem tarthat. Ennek a közlönynek elsőrangú kötelessége minden jogos közjegyzői érdek és kérdés hűséges szolgálata. Ha valamely kérdés nagyszabású a közjegyzői intézmény nézőpontjából, úgy azok élén áll ezidőszerint a közjegyzői hatáskör kiterjesztést is magában foglaló rendtartási novella tervezet. Amikor ez ellen a tervezet ellen teljes fegyverzet felvonultak az ügyvédi munkaalkalmak nagymérvű elvonására komolyabb alap nélkül és javarészből tévesen hivatkozó ügyvédi szervezetek, legelemből kötelességünk volt ezzel a szembeállással a mi érveink szakszerű felsorakoztatásával foglalkozni. Ezt tettük e közlöny júliusi számának vezető helyén. Hogy e cikke hivatkozással a kar részéről az elismerő levelek nagy száma érkezett be, az szokatlanságánál fogva, — jelenleg ugyanis a bőkezűség a kifogásolásban s nem az elismerésben szokott megnyilvánulni — meglepett, bár őszintén bevallva nem egészen kellemetlenül érintett. Ismételten is utalva azonban arra, hogy csak elemi kötelességünket teljesítettük, erre nézve természetes készséggel teszünk a jövőt illetően is komoly ígéretet.

K. E. A hagyatéki terhekre vonatkozó igazoló iratok, mint ilyenek az Illetéki Díjjegyzék 79. tétel c) pontja, a közigazgatási bíróság 12/1897. számú elvi határozata és a 40.000/1921. P. M. rendelet 59. §-a alapján bélyegmentesek.